

ÅRSREDOGÖRELSE 2021

Uppföljning av effektmålen i Biosfärområde
Voxnadalens utvecklingsplan

Bakgrund

Biosfärområde Voxnadalens vision är att vara ett modellområde för hållbar utveckling och bidra till genomförandet av Agenda 2030, framförallt med fokus på skog, vatten och det öppna kulturlandskapet.

Denna årsredogörelse utgår ifrån uppsatta effektmål samt deras åtgärder och indikatorer beskrivna i biosfärområdets utvecklingsplan 2020-2025. Åtgärder och indikatorer för respektive effektmål är angett inom parentes.

Nedan anges också en sammanfattande status för varje effektmål utifrån tre färgkoder. Färgkoderna har följande betydelse:

Grön = flera åtgärder som bidrar till måluppfyllelse har tagits under den aktuella perioden, utvecklingspotentialen bedöms som fortsatt mycket bra

Gul = vissa åtgärder som bidrar till måluppfyllelse har tagits under den aktuella perioden, utvecklingspotential finns

Röd = inga åtgärder som bidrar till måluppfyllelse har tagits under den aktuella perioden

Status Övergripande effektmål

Biosfärområdet är ett modellområde för hållbar utveckling som bidrar till genomförandet av Agenda 2030.

Biosfärområdet initierar tvärssektoriella samarbeten på lokal, regional och nationell nivå för biologisk mångfald, kulturmiljövården samt till förmån för lokalbefolkningen.

Biosfärområdet testar ekosystembaserade åtgärder i syfte att mildra effekterna av klimatförändringar.

Biosfärområdet bidrar till att identifiera, förvalta och sprida kunskaper om ekosystemtjänster samt att främja deras långsiktiga funktionalitet och nytta för lokalbefolkningen.

Biosfärområdet är en brygga mellan den utbildning och forskning som sker vid högskolor och universitet och den praktiska tillämpningen bland områdets intressenter. Genom samarbeten med högre lärosäten knyts forskning till Voxnadalens och resultaten leder till kunskapsutveckling för områdets intressenter.

Biosfärområdet ses som en naturlig och inkluderande samarbetspartner bland intressenter i området.

Biosfärområdet bygger på inkluderande och öppna processer vad gäller organisation, framtagandet av utvecklingsplaner och genomförandet av aktiviteter.

Biosfärområdets koordinatör och övriga medarbetare inom organisationen deltar i kompetenshöjande utbildningar och aktiviteter.

Biosfärområdet initierar och ingår i gränsöverskridande samarbeten med andra biosfärområden, s.k. "twinning".

Skogen som hållbar resurs

Biosfärområde Voxnadalens identifierar behov av olika virkeskvaliteter samt undersöker vilka sortiment marknaden efterfrågar.

Biosfärområde Voxnadalens synliggör, tillsammans med lokala och regionala aktörer, behovet av och möjligheterna med att avsätta skog till produktion av högkvalitativ virkesråvara.

Motivering

Biosfärområdet driver flera projekt med koppling till Agenda 2030. Dock kan andelen projekt med koppling till de sociala dimensionerna av hållbarhet utvecklas.

Biosfärområdet är delaktigt i flera projekt med bred samverkan och bedömningen är att målet har god potential att fortsätta utvecklas i rätt riktning.

Biosfärområdet har inte initierat några projekt med bäring på ekosystembaserade åtgärder där huvudsyftet är att mildra effekterna av klimatförändringar.

Samtliga projekt som drivs i biosfärområdets regi bidrar till förvaltning av och kunskapsspridning om ekosystemtjänster. Bedömningen är att målet har god potential att fortsätta utvecklas i rätt riktning.

Antalet kontakter mellan biosfärområdet och högskolor/universitet har ökat. Bildandet av VoxKedjan Ek. För. är ett tydligt exempel på hur samarbete med högre lärosäten kan leda till nytta för biosfärområdets intressenter. Bedömningen är att målet har god potential att fortsätta utvecklas i rätt riktning.

Flera kontakter har tagits med biosfärområdet i syfte att utveckla samarbeten. Bedömningen är att målet har god potential att fortsätta utvecklas i rätt riktning.

Styrelsen har en bred representation avseende biosfärområdets tre fokusområden. Med lättade restriktioner under 2022 kan biosfärområdet åter genomföra fler aktiviteter.

Inga åtgärder har tagits under året, vilket delvis är en följd av corona-pandemin.

Inga åtgärder har tagits under året. Utbytet av erfarenheter mellan Sveriges biosfärområden är dock god.

Arbetet har genomförts och fortgår som en del i utvecklingen av VoxKedjan Ek. För.

Två projekt som bidrar till genomförandet av målet har under året drivits med gott resultat.

Biosfärområde Voxnadal testar modeller för avsättning av skog till kvalitetsproduktion (exempelvis avsättning av specialvirke till byggnadsvård).

En demonstrationsyta som utgår ifrån befintliga modeller har iordningställts inom projekt Mera Hälsingefura. För att utveckla nya modeller behöver frågan lyftas till en högre nivå.

Fler enskilda skogsägare i Biosfärområde Voxnadal känner till alternativa möjligheter, utöver konventionellt skogsbruk, för att få inkomst från sin skogsfastighet.

Inga åtgärder har tagits under året, vilket delvis är en följd av corona-pandemin.

Biosfärområde Voxnadal stödjer kunskapshöjande insatser om hyggesskogsbruksmetoder.

Inga åtgärder har tagits under året, vilket delvis är en följd av corona-pandemin.

Biosfärområde Voxnadal synliggör möjligheterna med att bygga i trä, bland annat utifrån ett klimatperspektiv.

Inga åtgärder har tagits under året, vilket delvis är en följd av corona-pandemin.

Biosfärområde Voxnadal är tillsammans med olika aktörer, bland annat högskolor och universitet, delaktiga i projekt med koppling till variationsrikt skogsbruk, virkes kvaliteter och byggande i trä.

Högskolan i Gävle är delaktigt i arbetet med VoxKedjan Ek. För. och inkluderar också studentprojekt inom industridesign. Inga övriga examensarbeten med koppling till biosfärområdets fokusområde har genomförts. Aktiva insatser behövs av biosfärområdet för att öka andelen studenter som genomför sitt examensarbete i Voxnadal.

Befolkningen i Biosfärområde Voxnadal är välbekant med de ekosystemtjänster som skogen genererar.

Inga åtgärder som riktar sig särskilt till allmänheten har tagits under året, vilket delvis är en följd av corona-pandemin.

Levande vatten

Kommunerna i Biosfärområde Voxnadal arbetar tillsammans med länsstyrelsen samt privat och ideell sektor för att nå målen i Ovanåkers, Bollnäs och Ljusdals kommuns respektive fiskevårdsplaner inom Voxnans avrinningsområde.

Flera projekt som bidrar till måluppfyllelse och drivs i biosfärområdets regi har fortgått under 2021. För att öka ansatsen behöver samverkan utvecklas mellan fler aktörer.

Biosfärområde Voxnadal bidrar till att stötta Länsstyrelsen och medverkande projektpartners i de insatser som sker inom EU-projektet Rivers of LIFE (2020-2025).

Biosfärområdet ansvarar för delar av projektets kommunikationsinsatser. På grund av corona-pandemin har inga allmänna publika informationsinsatser ännu genomförts.

Biosfärområde Voxnadal arbetar tillsammans med berörda myndigheter, kommuner, samt privat och ideell sektor för att återställa och skapa nya våtmarker i biosfärområdet.

Biosfärområdet har ett projekt tillsammans med Sveaskog som bidrar till måluppfyllelse, men fler initiativ kan prioriteras. Inom biosfärområdet genomför även Bollnäs kommun ett projekt som bidrar till måluppfyllelse.

Biosfärområde Voxnadal är tillsammans med olika aktörer, bland annat högskolor och universitet, delaktiga i projekt med koppling till återställande av vattendrag och fiskeutveckling.

Inga vattenvårdsrelaterade projekt som genomförs i samarbete med högskolor och universitet har inletts under året. Inga examensarbeten med koppling till biosfärområdets fokusområde har genomförts. Aktiva insatser behövs av biosfärområdet för att öka andelen studenter som genomför sitt examensarbete i Voxnadal.

Befolkningen i Biosfärområde Voxnadal är välbekant med de ekosystemtjänster som områdets sjöar, vattendrag och våtmarker genererar.

Inga åtgärder som riktar sig särskilt till allmänheten har tagits under året, vilket delvis är en följd av corona-pandemin.

Ett öppet och levande landskap

Biosfärområdet synliggör betydelsen av biologisk mångfald samt främjar insatser som gynnar den biologiska mångfalden i det öppna kulturlandskapet.

Genomförandet av biosfärområdets aktionsplan för biologisk mångfald har påbörjats.

Biosfärområdet stödjer kunskapshöjande insatser om riskerna med invasiva främmande arter.

Biosfärområdet har fortsatt ingått i SLUs forskningsprojekt om invasiva arter men inga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelsen har ännu genomförts.

Biosfärområde Voxnadal synliggör möjligheterna med odling för självhushållning och småskalig kommersiell odling samt verkar för att människor utan egen egen mark får möjlighet att odla.

En studiecirkel om odling för självhushållning har genomförts. Odlingslotter har anlagts i både Edsbyn och Alfva.

Biosfärområde Voxnadal synliggör möjligheterna med utmarksbruk och skogsbete kopplat till ett förändrat klimat, biologisk mångfald och hållbar livsmedelsproduktion.

Betesmarker har iordningställt och förmedlats vid två fäbodanläggningar. Inga kunskapshöjande insatser eller andra publika aktiviteter har genomförts i biosfärområdets regi.

Biosfärområde Voxnadal stödjer Förbundet Svensk fäbodkultur och utmarksbruk att utveckla fler användningsområden för fäbodstugor och utmarker efter dagens rådande förutsättningar.

Inga åtgärder har tagits under året för att nå måluppfyllelsen.

Befolkningen i Biosfärområde Voxnadal är välbekant med de ekosystemtjänster som det öppna odlings- och kulturlandskapet genererar.

Inga åtgärder som riktar sig särskilt till allmänheten har tagits under året, vilket i hög grad är en effekt av corona-pandemin.

Biosfärområde Voxnadal är tillsammans med olika aktörer, bland annat högskolor och universitet, delaktiga i projekt med koppling till biologisk mångfald i det öppna odlings- och kulturlandskapet, utmarksbruk samt landsbygdsutveckling kopplat till det öppna kulturlandskapet.

En examensuppsats med koppling till fokusområdet har genomförts i biosfärområdet under 2021. Aktiva insatser behövs av biosfärområdet för att öka andelen studenter som genomför sitt examensarbete i Voxnadal.

Kommunikation och varumärke

Biosfärområdet synliggör goda exempel på hållbar utveckling genom världs nätverket av biosfärområden samt genom andra lämpliga kanaler.

Biosfärområdets arbete har i huvudsak kommunicerats på lokal nivå under året. Antalet tillfällen att kommunicera goda exempel på en bredare och nationell nivå har varit begränsat.

Biosfärområdet möjliggör för lokala företag och entreprenörer att delta på studiebesök och nätverksträffar i andra biosfärområden, nationellt och internationellt.

Inga åtgärder har genomförts under den aktuella perioden. Corona-pandemin har omöjliggjort planeringen av aktiviteter som bidrar till måluppfyllelsen.

Biosfärområdet tillsammans med Världsarvet Hälsingegårdar är ett känt varumärke för området och används vid marknadsföringen av produkter

Inga ansökningar gällande användningen av biosfärområdets varumärke har inkommit och inga produkter/tjänster har marknadsfört med biosfärområdets

och tjänster som överensstämmer med biosfärområdets värdegrund.

varumärke. Detta kan delvis bero på låg kännedom om att möjligheten finns bland området aktörer.

Biosfärområdet har en effektiv kommunikationsstrategi och kommunicerar på ett lättbegripligt sätt till invånare och andra intressenter om vad som händer i biosfärområdet.

Antalet besökare till biosfärområdets hemsida och antalet följare på Facebook har ökat under året. Biosfärmagasinet gavs ut en gång under året, tyvärr uppstod problem med utdelningen. Coronapandemin har kraftigt begränsat antalet publika aktiviteter under året.

En gemensam utställning om biosfärområdet och världsarvet Hälsingegårdar finns tillgänglig på Hälsingegård Ol-Anders i Alfva.

En permanent utställning om biosfärområdet och världsarvet är tillgänglig på platsen. Målet är därmed uppfyllt.

Biosfärområdet tillgängliggör dokument och redovisningar på biosfärområdets hemsida.

Kommunikationen och tillgängligheten till dokument via hemsidan kan förbättras. Det finns ett behov av att utveckla hemsidan för vilket extra resurser krävs.

Biosfärområdets hemsida hålls kontinuerligt uppdaterad, liksom övrigt informationsmaterial.

Det finns ett behov av att utveckla hemsidan för vilket extra resurser krävs.

Ekonomi

Biosfärområdets organisation har en långsiktig och stabil ekonomisk finansiering.

Biosfärområdet har haft en stabil grundfinansiering under året.

Biosfärområdet genererar, utöver grundfinansieringen, ytterligare intäkter genom externa projektmedel och samverkan med externa aktörer som har kapacitet att bidra till måluppfyllelseerna.

Biosfärområdet har sökt och beviljats externa projektmedel. Andelen beviljade medel för 2021 motsvarar 1,3 x värdet av biosfärområdets grundfinansiering.

Biosfärområdet skapar nya möjligheter för lokala entreprenörer och företagare genom utbildning, stimulansåtgärder och offentlig upphandling.

Bildandet av VoxKedjan Ek. För. kan på sikt bidra till måluppfyllelsen.

Uppföljning av biosfärområdets övergripande effektmål

Biosfärområdet är ett modellområde för hållbar utveckling som bidrar till genomförandet av Agenda 2030. (Antal genomförda aktiviteter som bidrar till Agenda 2030 och som kommuniceras och sprids genom världsnätverket av biosfärområden.)

Under 2021 har biosfärområdet varit projektägare till eller medverkat som projektpartner i ett flertal projekt som bidrar till genomförandet av Agenda 2030. Huvuddelen av de projekt som drivs inom biosfärområdets tre fokusområden kan kopplas till mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald. Däremot saknar samtliga projekt och övriga aktiviteter som drivs av biosfärområdet en tydlig koppling till mål 1 Ingen fattigdom, mål 5 Jämställdhet, mål 7 Hållbar energi för alla, mål 10 Minskad ojämlikhet, mål 12 hållbar konsumtion och produktion samt mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen. Detta pekar på att biosfärområdet hittills har fokuserat på de ekologiska och ekonomiska aspekterna av hållbar utveckling medan de sociala aspekterna inte har givits samma utrymme.

1. Skogen som hållbar resurs 2. Levande vatten 3. Ett öppet och levande landskap 4. Naturkartan och vandringsleder 5. Kommunikationsinsatser om biosfärområdet 6. Samverkan med andra biosfärområden och universitet/högskolor.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
1								X	X									
2						X							X					
3		X									X					X		
4			X								X							
5				X														
6				X														X

Biosfärområdet initierar tvärssektoriella samarbeten på lokal, regional och nationell nivå för biologisk mångfald, kulturmiljövården samt till förmån för lokalbefolkningen. (Antal tvärssektoriella samarbeten där bevarande och utveckling kombineras.)

Två tvärssektoriella samarbeten har inletts under året som bidrar till biologisk mångfald, kulturmiljövården och lokal utveckling i Voxnadal.

Ovanåkers, Ljusdals och Bollnäs kommuner driver tillsammans LONA-projektet "Från aktionsplan till aktion för biologisk mångfald" (2021-2023). Även Naturskyddsföreningen Voxnadal, Ljusdal och Bollnäs är engagerade i projektet. Projektet utgår från åtgärderna beskrivna i "Aktionsplan för biologisk mångfald".

Tillsammans med lokala aktörer inom träförädlingsindustrin och byggnadsvårdssektorn samt Högskolan i Gävle har biosfärområdet varit delaktigt i att starta upp VoxKedjan Ek. För. Den ekonomiska föreningen registrerades hos Bolagsverket 2021-12-30.

Biosfärområdet testar ekosystembaserade åtgärder i syfte att mildra effekterna av klimatförändringar. *(Antal genomförda projekt med bäring på ekosystembaserade åtgärder och klimatanpassning.)*

Inga projekt med koppling till ekosystembaserade åtgärder i huvudsyfte att mildra effekterna av klimatförändringar har genomförts i biosfärområdets regi under den aktuella perioden.

De åtgärder som genomförs inom projektet Rivers of LIFE bidrar dock till att mildra effekterna av klimatförändringar, även om projektets huvudsakliga syfte är att värna biologisk mångfald.

Biosfärområdet bidrar till att identifiera, förvalta och sprida kunskaper om ekosystemtjänster samt att främja deras långsiktiga funktionalitet och nytta för lokalbefolkningen. *(Antal genomförda projekt med bäring på ekosystemtjänster.)*

Biosfärområdet har inte genomfört en heltäckande analys av ekosystemtjänster i landskapet. Dock kopplar samtliga projekt som drivs i biosfärområdets regi till förvaltning av och kunskapsutveckling om ekosystemtjänster. Exempelvis bidrar LONA-projektet "Från aktionsplan till åtgärder för biologisk mångfald" till att förvalta och sprida kunskap om ekosystemtjänsterna biologisk mångfald och pollinering.

Biosfärområdet är en brygga mellan den utbildning och forskning som sker vid högskolor och universitet och den praktiska tillämpningen bland områdets intressenter. Genom samarbeten med högre lärosäten knyts forskning till Voxnadalens och resultaten leder till kunskapsutveckling för områdets intressenter. *(Antal genomförda samarbeten mellan högskolor/universitet och biosfärområdet som ger ny kunskap, antal forskningsrelaterade aktiviteter i/för/om biosfärområden.)*

Biosfärområdet har under 2021 fortsatt ingått i ett forskningsprojekt om att ta fram riktlinjer för ändamålsenlig kommunikation med privata trädgårdsägare om Sveriges nya risk klassificering av främmande arter. Projektet finansieras av Formas och leds av professor Kristina Blennox vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp. Resultaten av projektet ger biosfärområdet ny kunskap att verka för måluppfyllelse inom fokusområdet Ett öppet och levande landskap.

Utvecklingen av VoxKedjan Ek. För. och varumärket VoxWood sker i ett samarbete mellan biosfärområdet, Högskolan i Gävle samt privata intressenter inom trä/byggnadsvårdssektorn. En fallstudie i bokform av VoxKedjans framväxt håller på att författas av processledaren Mikael Scherdin, Fil. Dr. i entreprenörskap vid Högskolan i Gävle. Vid Högskolan i Gävle har studenter i industridesign också genomfört projektarbeten på temat "Nya material – designdrivet innovationsarbete" med koppling till VoxKedjan och varumärket VoxWood.

Under det aktuella året har andelen forskare som initierat kontakt med biosfärområdet ökat generellt. Umeå Universitet i samarbete med Hälsinglands museum valde att förlägga ett pilotprojekt om skogen, klimatet och lokalsamhället till Voxnadalens, detta utifrån biosfärområdets arbete med fokusområdet *Skogen som hållbar resurs*.

Biosfärområdet har också varit eftertraktat att användas som "landskapslaboratorium" i olika forskningsansökningar. Sveriges Lantbruksuniversitet skickade in en forskningsansökan till Energimyndigheten för projektet "Nycklar till att reducera kostnader för lokal

vindkraftsutbyggnad". Med kostnader avsågs i detta fall ekologiska, sociala och ekonomiska kostnader. Tyvärr nekades ansökan medel.

Tillsammans med landets övriga biosfärområden medverkar Voxnadalen som fallstudieområde i en ansökan till Naturvårdsverkets utlysning av medel till forskningsprogram *Multifunktionalitet i landskapet – vägar till omställning*. Arbetet med forskningsansökan leds av Mittuniversitetet och Sveriges Lantbruksuniversitet. I oktober 2021 passerade ansökan steg 1 i Naturvårdsverkets urvalsprocess och arbetet med steg 2 fortsatte under hösten. Sista ansökningsdag för steg 2 är 15 feb 2022.

Under 2021 genomfördes ett examensprojekt med biosfärområdet som fallstudieområde. Examensarbetet knöt an till fokusområdet *Ett öppet och levande landskap*. Även Biosfärområde Östra Vätterbranterna ingick som fallstudieområde.

Biosfärområdet ses som en naturlig och inkluderande samarbetspartner bland intressenter i området. *(Antal genomförda samarbetsprojekt med myndigheter, privat och/eller ideell sektor och som bidrar till biosfärområdets måluppfyllelse.)*

Under 2021 har biosfärområdet blivit kontaktat av olika intressenter för utveckling av samarbeten. Bland annat resulterade utgivningen av biosfärområdets andra tidning (december 2020) i nya samarbeten som tog form under 2021.

Biosfärområdet har på initiativ av Ovanåkers Östra Viltvårdsområde, OÖVVO, inlett ett samarbete för att främja natur- och friluftsvärden i Natura2000-området Sässman. Övriga intressenter som ingår i samarbetet är Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening, Lantbrukarnas Riksförbund Gävleborg, Naturskyddsföreningen Voxnadalen, Jägareförbundet Los-Ovanåker, och Ovanåkers Fiskevårdsområdesförening. Under våren genomfördes en gemensam fältträff i Sässman tillsammans med Länsstyrelsen. Syftet med fältträffen var att diskutera åtgärdsförslag som kan gynna biologisk mångfald i allmänhet och områdets rika fågelliv i synnerhet. I december lämnade biosfärområdet tillsammans med föreningarna in en LONA-ansökan. Om ansökan beviljas kommer en studiecirkel att genomföras under 2022 med syftet att ta fram åtgärdsförslag som kan främja natur- och friluftsliv i Sässman.

Under året blev biosfärområdet också kontaktat av Hälsinglands museum som ville använda biosfärområdet som ett pilotområde för att ta fram och utvärdera ett studiecirkelkoncept om skogen, klimatet och lokalsamhället. En studiecirkel på temat genomfördes med medverkande från Voxnadalen och med kulturjournalisten Gunilla Kindstrand som följde och dokumenterade samtalen.

Biosfärområdet har under året utvecklat ett gott samarbete med Los Byaråd och vandringsgruppen knuten till Los IF. I början av året beviljades biosfärområdet tillsammans med Los IF projektmedel från LONA för att anlägga 40 km vandringsled på kulturhistoriskt intressanta cykelstigar längs med Voxnans strand. Under året som gått har vandringsgruppen i Los lagt ner ett imponerande och omfattande ideellt arbete i projektet.

Biosfärområdet bygger på inkluderande och öppna processer vad gäller organisation, framtagandet av utvecklingsplaner och genomförandet av aktiviteter. *(Lokal delaktighet med bred representation i biosfärområdets styrelse, antal deltagare på det årliga 'öppet möte', antal deltagare vid publika aktiviteter arrangerade av biosfärområdet.)*

Biosfärområdets styrelse har under 2021 haft en bred representation av olika intressen där Ovanåkers kommun, Ljusdals kommun, Bollnäs kommun, Mellanskog, Jägareförbundet, Naturskyddsföreningen, Lantbrukarnas Riksförbund, Gävleborgs Fäbodförening, Sportfiskarna och Los Byaråd har ingått. Region Gävleborgs representant har under perioden varit tjänstledig och inte ersatts med en suppleant.

Inget öppet möte har hållits av biosfärområdet under 2021 vilket beror på corona-pandemin. Bedömningen gjordes att ett digitalt öppet möte inte skulle ge samma resultat som ett fysiskt möte avseende lokalbefolkningens medverkan och utbyte av idéer i informella samtal.

Lagom till sommaren kunde biosfärområdet introducera en digital guide över vandrings- och MTB leder, badplatser, smultronställen m.m. på Naturkartan.se. Guiden är kostnadsfri att använda och finns tillgänglig både via webb och via app i mobilen för den som vill hitta ut i naturen. Föreningslivet och lokalbefolkningen har bjudits in att delta i utvecklingen av guiden genom att bidra med tips, ledbeskrivningar och bilder. Utvalda föreningar har även möjlighet att själva vara med och redigera guiden. I september genomfördes en informationsträff om Naturkartan vilken samlade cirka 20 deltagare från bl.a. Ovanåkers Stigcyklister, Edsbyns Skoterklubb, Edsbyns IF MTB, Los Byaråd, Alfta Ösa OK, Flottarleden och Naturskyddsföreningen. I samband med folkhälsoveckan i Ovanåkers kommun sponsrade biosfärområdet en guddad vandring längs med den nya Gruvleden i Voxnabruk. Intresset från allmänheten var stort och cirka 40 personer deltog.

Biosfärområdets koordinator och övriga medarbetare inom organisationen deltar i kompetenshöjande utbildningar och aktiviteter. *(Antal deltagare från biosfärkontoret, antal genomförda utbildningar.)*

Ingen personal från biosfärkontoret har under 2021 deltagit i kompetenshöjande utbildningar eller motsvarande. Corona-pandemin har under perioden begränsat deltagandet i externa aktiviteter, så som utbildningar m.m.

Biosfärområdet initierar och ingår i gränsöverskridande samarbeten med andra biosfärområden, s.k. twinning. *(Antal pågående och genomförda samarbeten som inkluderar twinning mellan biosfärområden, nationellt och internationellt.)*

Sveriges biosfärområden utbyter kontinuerligt erfarenheter och information med varandra, men inga projekt som delas mellan Biosfärområde Voxnadal och ett annat svenskt eller internationellt biosfärområde har genomförts under den aktuella perioden.

Dock har både Ovanåkers och Bollnäs kommun under 2021 ingått samarbete med Internationellt Centrum för Lokal Demokrati, ICLD. Ovanåkers partnerkommun är Overstrand i Sydafrika vilka också har ett biosfärområde. Samarbetsprojekten är på temat mänskliga rättigheter.

Uppföljning av effektmål Skogen som hållbar resurs

Biosfärområde Voxnadal identifierar behov av olika virkeskvaliteter samt undersöker vilka sortiment marknaden efterfrågar. *(Kartläggning av behov och efterfrågan utav olika virkeskvaliteter genomförd.)*

Kartläggning av behov och efterfrågan utav olika virkeskvaliteter har implementerats via utvecklingsarbetet med varumärket VoxWood och VoxKedjan Ek. För. I hop med Högskolan i Gävle samt aktörer inom träförädlingsindustrin och byggnadsvårdssektorn har biosfärområdet initierat VoxKedjan Ek. För. vilken registrerades hos Bolagsverket 2021-12-30. Biosfärområdet är med som icke-finansierande medlem och har i dagsläget två poster i styrelsen (1 ledamot, 1 suppleant). Biosfärområdet är också ägare till det registrerade varumärket VoxWood. Varumärket VoxWood är framtaget för att marknadsföra nya produkter och tjänster, framförallt på träområdet, men även från skogen som resurs, för medlemmarnas utvecklade idéer och koncept. Föreningens uppgift är att fungera som samlande organisation för små och medelstora företag med träförädlade verksamhet eller naturturism med koppling till skog. Föreningen ska också verka för långsiktigt hållbara skogsbruksmetoder och agera som påverkans- och lobbyorganisation för modeller i skogen som gynnar framväxt av kvalitetsvirke från äldre skogar och säkerställer framtida uttag. Utifrån ändamålet ska VoxKedjan initiera och utveckla samverkan mellan befintliga aktörer, ta initiativ till, stödja och uppmuntra utveckling och marknadsföring av nya produkter och tjänster för dessa företag, liksom etablering av nya värdekedjor, samt etablera system för utbyte av information, erfarenheter och kunskap mellan medlemmarna.

Biosfärområde Voxnadal synliggör, tillsammans med lokala och regionala aktörer, behovet av och möjligheterna med att avsätta skog till produktion av högkvalitativ virkesråvara. *(Tryckt utbildningsmaterial om produktion av kvalitetsvirke framtaget, antal utbildningstillfällen med bäring på frågorna, antal deltagare, antal skogligen rådgivarorganisationer delaktiga i att lyfta frågan.)*

Tre utbildningstillfällen på temat produktion av högkvalitativ virkesråvara har genomförts under 2021. I samband med att restriktionerna tillfälligt lättade kunde tre guidade exkursioner genomföras vid projekt Mera Hälsingefuras demonstrationsområde i Svartbo. Vid samtliga tillfällen genomfördes guidningen av markägaren Björn Schols vilket var mycket uppskattat.

Exkursion 1 genomfördes 10 oktober i samarbete med Mellanskog och Skogsstyrelsen. Målgruppen var enskilda skogsägare och cirka 50 personer deltog. Hela exkursionen filmades.

Exkursion 2 genomfördes i samband med Svenska Biosfärprogrammets årliga "Öråd" som detta år tog plats i Voxnadal. Cirka 15 personer deltog och inkluderade representanter från Sveriges samtliga biosfärområden, Naturvårdsverket och Svenska Unescorådet.

Exkursion 3 genomfördes 29 oktober som en del av arbetsgruppen Jämtland+ inom Skogsstyrelsens projekt Ett mer variationsrikt skogsbruk. Skogsstyrelsens projekt genomförs på uppdrag av Miljömålsrådet. Totalt deltog cirka 15 personer som bland annat representerade biosfärområdet, Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, byggnadsvårdssektorn och Hantverkslaboratoriet i Göteborg. Även tidningen Skogseko var på plats för att göra ett reportage.

Arbetet med att ta fram ett nytt utbildningsmaterial om skogsskötsel för kvalitetsproduktion av tall har påbörjats under året. Arbetet har tyvärr inte flutit på som planerat pga. tidsbrist hos den som av biosfärområdet anlåtats för uppdraget. Målgrupp för utbildningsmaterialet är enskilda skogsägare.

Biosfärområde Voxnadalen testar modeller för avsättning av skog till kvalitetsproduktion (exempelvis avsättning av specialvirke till byggnadsvård). *(Antal modellområden inom biosfärområdet, modeller för avsättning och produktion av kvalitetsvirke/specialvirke till byggnadsvård testas.)*

Ett demonstrationsområde som visar olika stadier av självföryngrad tallskog har under 2021 anlagts på skogsmark ställd till förfogande av en privat markägare. Demonstrationsområdet ligger i Svartbo och här går det att följa skogens omloppstid från ungskog till avverkningsfärdig skog på 160 år. Anläggningen av demonstrationsområdet ingår i projekt Mera Hälsingefura finansierat av KUA-fonden. Området är väl skyltat med informationstavlor som beskriver hur skogen sköts och vilka åtgärder som planeras.

Inga nya modeller, exempelvis modeller för särskild ersättning till skogsägare vid avsättning och produktion av skog till byggnadsvård, har hittills testats av biosfärområdet.

Fler enskilda skogsägare i Biosfärområde Voxnadalen känner till alternativa möjligheter, utöver konventionellt skogsbruk, för att få inkomst från sin skogsfastighet. *(Antal lokala utbildningstillfällen och inspirationsträffar med bäring på frågorna, antal deltagare.)*

Inga lokala utbildningstillfällen eller inspirationsträffar med bäring på frågorna har genomförts under året. Detta beror till del på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021.

Biosfärområde Voxnadalen stödjer kunskaphöjande insatser om hyggesfria skogsbruksmetoder. *(Antal lokala utbildningstillfällen med bäring på frågorna, antal deltagare.)*

Inga särskilda informationsinsatser eller aktiviteter med bäring på frågorna har genomförts under året. Detta beror till del på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021.

Biosfärområde Voxnadalen synliggör möjligheterna med att bygga i trä, bland annat utifrån ett klimatperspektiv. *(Antal lokala utbildningstillfällen med bäring på frågorna, antal kommuner i biosfärområdet som har eller antar en policy för byggnation i trä.)*

Inga särskilda informationsinsatser eller aktiviteter med bäring på frågorna har genomförts under året. Detta beror till del på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021.

Biosfärområde Voxnadalen är tillsammans med olika aktörer, bland annat högskolor och universitet, delaktiga i projekt med koppling till variationsrikt skogsbruk, virkes kvalitéer och byggande i trä. *(Antal lokala samverkans-/forskningsprojekt med bäring på frågorna, antal examensprojekt med bäring på frågorna och som genomförs i biosfärområdet.)*

Högskolan i Gävle och projektet Horizontal Lab har en huvudroll i utvecklingen av VoxKedjan Ek. För. Arbetet med att öka den lokala träråvarans förädlingsvärde samt andelen arbetstillfällen på plats sker i små innovationsgrupper med processledning från Horizontal Lab.

Under hösten valde Umeå Universitet tillsammans med Hälsinglands museum att använda biosfärområdet som arena för ett pilotprojekt om skogen, klimatet och lokalsamhället. Pilotprojektet utgick ifrån en gemensam frågeställning om hur människor tillsammans kan diskutera och hantera klimatfrågan, samt hur den stora omställningen kan bli en lokal angelägenhet kopplat till områdets lokala historia och framtid. Som en del i pilotprojektet genomfördes studiecirkeln "Skogen, klimatet och allt det andra" där deltagarna var ett tiotal personer med lokal förankring till Voxnadalen. Ämnen som skogshistoria, lokal ekonomi, kulturarv, framtidsutmaningar och innovationer diskuterades. Utifrån Voxnadalsgruppens erfarenheter är avsikten att Studieförbundet under våren 2022 ska lansera liknande studiecirkel över hela Sverige.

Befolkningen i Biosfärområde Voxnadalen är välbekant med de ekosystemtjänster som skogen genererar. *(Antal genomförda informationsinsatser och aktiviteter som riktar sig till allmänheten, antal deltagare.)*

Inga särskilda informationsinsatser eller aktiviteter med bäring på frågorna och som riktar sig till allmänheten har genomförts under året. Detta beror till del på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021.

Uppföljning av effektmål - Levande vatten

Kommunerna i Biosfärområde Voxnadalen arbetar tillsammans med länsstyrelsen samt privat och ideell sektor för att nå målen i Ovanåkers, Bollnäs och Ljusdals kommuns respektive fiskevårdsplaner inom Voxnans avrinningsområde. *(Antal genomförda åtgärder beskrivna i kommunernas vatten- och fiskevårdsplaner.)*

Ett flertal projekt med koppling till Ovanåkers fiskevårdsplan har fortskridit eller slutförts under året. Projekten är finansierade av LONA och LOVA med biosfärområdet som projektägare.

I ett LOVA-projekt har åtgärder genomförts i Våsbäcken som utgör utloppet från sjön Södra Våsen. Två gamla dammar har rivits ut varav den ena dammen har ersatts med en naturlig sjötröskel. Rensade sträckor har återställts genom att återbörda block och sten till bäcken till nytta för bäckens biologiska mångfald. I och med åtgärderna är Våsbäcken inte längre fragmenterad vilket tidigare har utgjort ett vandringshinder för vattenlevande arter.

I ett LONA-projekt har den kraftigt rensade Nissjabäcken återställts. Rensmaterial har återbördats till vattendraget i huvudsak genom manuella åtgärder. Lekbotten åt öring har anlagts och gamla damm rester har sanerats. I Nissjabäcken finns bestånd av flodpärlmussla. Inom samma LONA-projekt har även åtgärdsförslag gällande återvätning av dikad skogsmark tagits fram. Dessa åtgärder återstår dock att genomföra. Samtliga åtgärder genomförs i samarbete med markägaren Sveaskog.

Detaljplaneringen är också klar kring den planerade utrivningen av en damm i Öjungen. Ärendet ska behandlas i domstol.

Biosfärområde Voxnadalen bidrar till att stötta Länsstyrelsen och medverkande projektpartners i de insatser som sker inom EU-projektet Rivers of LIFE (2020-2025). *(Antal genomförda åtgärder beskrivna i Rivers of LIFE, antal kommunicerade bidrag från projektet, antal deltagare vid öppna informationsträffar.)*

Projektet Rivers of LIFE är i full gång och arbetet med att återställa vattendrag efter flottningsepoken har inletts. Först ut inom Voxnans avrinningsområde (biosfärområdet) är Västerhocklan, ett 9 km oreglerat biflöde till Voxnan, där arbetet startade i juni 2021. Sten har lagts tillbaka och vattendraget har byggts om utefter hur det en gång troligen såg ut. Arbetet i Västerhocklan fortsätter under 2022.

I oktober bjöd biosfärområdet tillsammans med länsstyrelsen in Los skola till en fältexkursion vid Västerhocklan. Närmare 40 skolbarn fick höra om den historiska timmerflottningens början och slut. De fick också höra om hur flottningen har påverkat den omliggande naturen och djurlivet och varför vattendragen nu restaureras. Exkursionen var uppskattad bland både elever och lärare och skolan uttryckte en vilja att besöka platsen igen för att följa hur naturen återhämtar sig efter restaureringen.

Ett reportage om restaureringsåtgärderna i Västerhocklan och skolexkursionen publicerades i tidningen "Det händer i Biosfärområde Voxnadalen" som gavs ut i december.

Inga allmänna och publika informationsmöten om Rivers of LIFE har genomförts inom biosfärområdet under året. Detta beror på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021.

Biosfärområde Voxnadalen arbetar tillsammans med berörda myndigheter, kommuner, samt privat och ideell sektor för att återställa och skapa nya våtmarker i biosfärområdet. *(Antal genomförda åtgärder, antal/hektar återställd våtmark inom biosfärområdet.)*

I ett samarbete mellan Sveaskog och biosfärområdet ska dikad skogsmark återvätas vid de fyra platserna Dalbergstjärn, Svarttjärn, Timmertjärn och Lilltjärn. Åtgärderna som ingår i ett LONA-projekt har ännu enbart projekterats, genomförandet av själva åtgärderna kvarstår.

I biosfärområdets södra del, vid Mödänge, pågår ett arbete för att restaurera ett 3 hektar stort igenvuxet våtmarksområde. Det är Bollnäs kommun, Naturskyddsföreningen Bollnäs, Bollnäs Fågelklubb och Bollnäs Fiskevårdsförening som driver arbetet tillsammans. Själva restaureringen av våtmarken har ännu inte börjat, men under året har en intilliggande gammal ängsmark igenvuxen med sly åter röjts upp. En inventering av dag- och nattfjärilar har också genomförts. Syftet är att följa upp inventeringsresultatet efter några år så att effekterna av restaureringsåtgärderna på områdets biologiska mångfald kan studeras.

Biosfärområde Voxnadalen är tillsammans med olika aktörer, bland annat högskolor och universitet, delaktiga i projekt med koppling till återställande av vattendrag och fiskeutveckling. *(Antal samverkans-/forskningsprojekt med bäring på frågorna, antal examensprojekt med bäring på frågorna och som genomförs i biosfärområdet.)*

Inga forskningsprojekt eller examensprojekt med bäring på frågorna har genomförts i samverkan med biosfärområdet under det aktuella året.

Befolkningen i Biosfärområde Voxnadalen är välbekant med de ekosystemtjänster som områdets sjöar, vattendrag och våtmarker genererar. *(Antal genomförda informationsinsatser och aktiviteter som riktar sig till allmänheten, antal deltagare.)*

Inga särskilda informationsinsatser eller aktiviteter med bäring på frågorna och som riktar sig till allmänheten har genomförts under året. Detta beror till del på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021.

Uppföljning av effektmål - Ett öppet och levande landskap

Biosfärområdet synliggör betydelsen av biologisk mångfald samt främjar insatser som gynnar den biologiska mångfalden i det öppna kulturlandskapet. (Aktionsplan för biologisk mångfald förankrad hos kommunerna, antal genomförda åtgärder i aktionsplanen, antal lokala aktörer som allierar sig med aktionsplanen, antal utbildningstillfällen med bäring på frågorna, antal deltagare.)

Arbetet med att utföra beskrivna åtgärder i biosfärområdets aktionsplan för biologisk mångfald har under 2021 startat vid 8 av 10 aktionsytor beskrivna i planen (version 2020). Arbetet finansieras av det gemensamma LONA-projektet "Från aktionsplan till aktion för biologisk mångfald" under perioden 2021-2023.

Ovanåkers kommun

Förändrade skötselrutiner har införts vid områdena Bikupan, St. Olofs kapell, Hembygdsgården i Edsbyn och Stallarna i Svabensverk. Syftet är att bevara och utveckla platsernas botaniska värden. Vid Bikupan blev dock en av ytorna slaghackad i vanlig ordning, trots att så inte skulle ske, vilket visar på vikten av tydlig kommunikation för att undvika fler misstag kommande säsonger.

Samarbete kring genomförandet av aktionsplanen har inletts med två lokala aktörer. Området vid St. Olofs kapell i Edsbyn ägs och sköts av Svenska Kyrkan Ovanåkers församling. Ovanåkers församling har uttryckt en vilja att fortsätta samarbeta med biosfärområdet för att främja både naturvärden och sociala värden kring kapellet. Det kommunala fastighetsbolaget AEFAB har också bidragit till genomförandet av aktionsplanen genom att upplåta mark för anläggning av ny ängsmark.

Vid Gårdtjärnsbergets skidbacke inleddes arbetet med att bekämpa de stora lupinbestånden som riskerar att konkurrera ut skidbackens i övrigt mycket artrika och hävdgynnade flora. Planeringen inför kommande somrar då skidbacken ska skötas med hjälp av betesdjur har också inletts tillsammans med Edsbyns IF Alpina och en djurägare.

Ljusdals kommun

Vid Kyrksjön i centrala Ljusdal har arbetet med att röja bort bestånd av trädgårdsväxten korallkornell inletts. Korallkornellen har fått en mycket kraftig spridning längs med sjöns strandzon. Syftet med att röja bort korallkornellen är att gynna en för platsen mer naturlig markflora. Kyrksjön är ett Natura2000-område. Platsen ingår inte geografiskt i biosfärområdet men visar att biosfärområdet skapar samverkan mellan de tre biosfärkommunerna i frågor som berör biologisk mångfald.

Bollnäs kommun

Onbacken i centrala Bollnäs har röjts på uppslagen ungskog för att skapa mer ljus och främja grönområdets natur- och upplevelsevärden.

Under våren förbereddes Lilla Bollebergets skidbacke för att ta emot betesdjur och totalt betade 10 fjällkor i backen under sommarmånaderna. Betesdjuren var ett mycket uppskattat inslag bland områdets besökare. Skidbacken har därmed blivit en resurs för jordbruket som varken kräver plöjning, gödsling och eller insådd av gräs, samtidigt som backens hävdgynnade flora kan bevaras.

Arbetet med att skapa ny ängsmark har också inletts. Under sommaren köptes 60 kg ängsfröblandning och 1900 örtpluggplantor av svensk proveniens in från företaget Pratensis. Pluggplantorna planterades ut på en obrukad grönyta i Alfta och rotade sig bra under hösten. Till sommaren 2022 blommar där förhoppningsvis prästkrage, kärringtand, rödblåra och tjärblomster m.m. Överblivna gräsbalar har också lämnats kvar vid platsen som boplats åt insekter. Däremot fick sådd av ängsfröerna på utvalda ytor skjutas upp i både Ovanåker och Bollnäs, detta pga. osäkerhet kring lämpligast tillvägagångssätt. Sådd av ängsfröblandningen planeras istället till hösten 2022.

Under den aktuella perioden har inga publika utbildningstillfällen om betydelsen av biologisk mångfald och pollinerande insekter genomförts. Detta beror på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021. Förhoppningen är istället att kunna ta igen detta viktiga arbete under 2022.

Biosfärområdet stödjer kunskapshöjande insatser om riskerna med invasiva främmande arter. (Antal lokala utbildningstillfällen, antal deltagare.)

Biosfärområdet har fortsatt under 2021 ingått i Sveriges Lantbruksuniversitets, SLU, forskningsprojekt om att ta fram riktlinjer för ändamålsenlig kommunikation med privata trädgårdsägare om Sveriges nya riskklassificering av främmande arter. Projektet finansieras av Formas och leds av professor Kristina Blennow vid SLU i Alnarp. Resultaten av projektet ska förankras i samhället, bland annat med hjälp av Sveriges biosfärområden. Det finns en intention från SLU att ta fram en ny ansökan där en större del av genomförandet är förlagt till biosfärområdena.

I övrigt har inga publika utbildningstillfällen med bäring på frågorna genomförts under den aktuella perioden. Detta beror till del på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021.

Biosfärområde Voxnadalen synliggör möjligheterna med odling för självhushållning och småskalig kommersiell odling samt verkar för att människor utan egen mark får möjlighet att odla. (Antal utbildningstillfällen med bäring på frågorna, antal deltagare, antal tillgängliggjorda marker för trädgårdsodling.)

Biosfärområdet har under året arrangerat ett utbildningstillfälle med fokus på ekologisk odling för självhushållning. Utbildningen genomfördes i studiecirkelformat om totalt 27 h fördelat på 9 träffar från mars till oktober. Kursledare var Therese Westlén från Therese Trädgårdsmat. Deltagarantalet var inledningsvis cirka 25 personer men antalet aktiva deltagare minskade sedan mot slutet. Huvuddelen av de som gick studiecirkeln var boende i Ovanåker och hade tillgång till egen odlingsmark.

Under våren iordningställdes odlingslotter på kommunal mark i centrala Edsbyn (området Unnes) och vid Hälsingegård Ol-Anders i Alfta. Antalet tagna odlingslotter under säsongen var 6 stycken i Alfta och cirka 10 stycken i Edsbyn. Enbart en person valde att delta både i studiecirkeln med Therese Trädgårdsmat och att bruka en odlingslott. Odlingslotterna är försedda med bevattningsanordning, låst redskapsbod och tillgång till vissa odlingsredskap. Att bruka en odlingslott är kostnadsfritt.

Biosfärområde Voxnadalen synliggör möjligheterna med utmarksbruk och skogsbete kopplat till ett förändrat klimat, biologisk mångfald och hållbar livsmedelsproduktion. (Antal utbildningstillfällen med bäring på frågorna, antal deltagare, antal/hektar förmedlade utmarker och skogsbeten.)

Under det aktuella året iordningställdes och förmedlades inga nya betesmarker vid fäbodvallar. Istället genomfördes ytterligare röjningsarbete och underhållsarbete av stängsel vid Västbo fäbodvall. Både Västbo fäbodvall och Hibo fäbodvall som båda iordningställdes för betesdjur under föregående år betades även den aktuella sommaren. Totalt har cirka 18 ha betesmark tillgängliggjorts och förmedlats till djurägare.

Biosfärområdet har inte genomfört några utbildningstillfällen med bäring på frågorna under det aktuella året.

Biosfärområde Voxnadalen stödjer Förbundet Svensk fäbodkultur och utmarksbruk att utveckla fler användningsområden för fäbodstugor och utmarker efter dagens rådande förutsättningar. (Antal lokala utbildningstillfällen, antal deltagare, antal fäbodstugor och utmarker som förmedlas via Förbundet Svensk fäbodkultur och utmarksbruk.)

Inga åtgärder med bäring på frågorna har genomförts av biosfärområdet under det aktuella året.

Befolkningen i Biosfärområde Voxnadalen är välbekant med de ekosystemtjänster som det öppna odlings- och kulturlandskapet genererar. (Antal genomförda informationsinsatser och aktiviteter som riktar sig till allmänheten, antal deltagare.)

Inga särskilda informationsinsatser eller aktiviteter med bäring på frågorna och som riktar sig till allmänheten har genomförts under året. Detta beror till del på corona-pandemin och de restriktioner som har gällt under huvuddelen av 2021.

Biosfärområde Voxnadalen är tillsammans med olika aktörer, bland annat högskolor och universitet, delaktiga i projekt med koppling till biologisk mångfald i det öppna odlings- och kulturlandskapet, utmarksbruk samt landsbygdsutveckling kopplat till det öppna kulturlandskapet. (Antal lokala samverkans-/forskningsprojekt med bäring på frågorna, antal deltagare, antal examensprojekt med bäring på frågorna och som genomförs i biosfärområdet.)

Inga forskningsprojekt med bäring på frågorna har genomförts i samverkan med biosfärområdet under det aktuella året.

En masteruppsats med bäring på frågorna har genomförts i biosfärområdet.

- Hagberg, Ella. (2021). *Protecting biocultural refugia? Political ecology perspectives on sustainable food production in the context of two Swedish biosphere reserves.*

Uppsatsen som var en kvalitativ intervjuaserad studie genomfördes inom masterutbildningen för geografi med inriktning globalisering, miljö och social förändring vid Stockholms Universitet. Biosfärområdet blev kontaktat av författaren Ella Hagberg som också genomförde ett fältbesök till Voxnadal. Biosfärområdets koordinatör intervjuades för studien och bistod med kontakter till övriga intervjuobjekt. Uppsatsen inkluderade också Biosfärområde Östra Vätterbranterna.

Uppföljning av effektmål - kommunikation och varumärke

Biosfärområdet synliggör goda exempel på hållbar utveckling genom världsnätverket av biosfärområden samt genom andra lämpliga kanaler. (Antal kommunicerade bidrag till biosfärprogrammets världsnätverk, antal kommunicerade bidrag i samband med övriga regionala/nationella konferenser, workshops och dyl.)

Biosfärområdet har en god och kontinuerlig kontakt med Sveriges övriga biosfärområden och nationella koordinatören, som framförallt sker genom månadsvisa träffar med Biosfärrådet. Antalet kommunicerade bidrag från Voxnadalens i samband med nationella nätverksträffar (MAB) och övriga nationella konferenser (ej knutna till MAB) har varit förhållandevis lågt under det gångna året. Detta beror huvudsakligen på covid-19 pandemin och de restriktioner kring resor och folksamlingar som gällt under perioden.

Den 6-8 oktober var Voxnadalens värd för Svenska Biosfärprogrammets årliga Ö-råd som samlar Sveriges samtliga biosfärområden och kandidatömråden, programkommittén och Svenska Unesco-rådet. Ö-rådet var förlagt till Alfta med utflykter till Långheds bygdegård samt till projekt Mera Hälsingefuras demonstrationsyta i Svartbo där Björn Schols bjöd på en guidad tur.

Voxnadalens biosfärdiplom delades för första gången ut under året. Först ut att få ta emot diplomaten blev Petra Hagelin från Edsbyn. Petra fick diplomaten för sitt stora engagemang för biologisk mångfald och för sitt medborgarförslag till Ovanåkers kommun om att ta fram en aktionsplan för biologisk mångfald.

Biosfärområdet möjliggör för lokala företag och entreprenörer att delta på studiebesök och nätverksträffar i andra biosfärområden, nationellt och internationellt. (Antal genomförda studiebesök, antal deltagare från biosfärområdet.)

Inga studiebesök eller nätverksträffar till andra biosfärområden har genomförts i Biosfärområde Voxnadalens regi under den aktuella perioden. En bidragande orsak till detta är covid-19 pandemin och de restriktioner kring resor och folksamlingar som gällt under perioden.

Biosfärområdet tillsammans med Världsarvet Hälsingegårdar är ett känt varumärke för området och används vid marknadsföringen av produkter och tjänster som överensstämmer med biosfärområdets värdegrund. (Antal godkända ansökningar för användning av biosfärområdets logotyp, antal produkter och tjänster som marknadsförs med Biosfärområde Voxnadalens varumärke och värdegrund.)

Biosfärområde Voxnadalens logotyp är varumärkesregistrerad hos PRV. Logotypen kan användas av andra förutsatt att vissa kriterier uppfylls och att ansökan godkänns av biosfärområdets styrelse. Under den aktuella perioden har inga ansökningar från företag, föreningar eller andra organisationer inkommit till biosfärkontoret.

Biosfärområdet har en effektiv kommunikationsstrategi och kommunicerar på ett lättbegripligt sätt till invånare och andra intressenter om vad som händer i biosfärområdet.

(Kommunikationsstrategi antagen av styrelsen, antal besökare till hemsidan, antal följare på sociala medier, antal referenser i media, antal deltagare på publika aktiviteter, utgivning av magasinet "Det händer i BO Voxnadal" minst en gång per år.)

Ingen separat kommunikationsstrategi har tagits fram för biosfärområdet.

Från och med 2021 går det inte längre att få data över antalet unika besökare till biosfärområdets hemsida. Detta då Ovanåkers kommun stängt av Google Analytics pga. säkerhetsskäl. År 2020 var dock antalet unika besökare 872 stycken. Det går fortfarande att se antalet sidvisningar i Sitevision per dag. Under 2021 hade hemsidans huvudsida i snitt cirka 20-60 sidvisningar per dag med enstaka toppar på upp till 100 sidvisningar, september månad var dock ett tydligt undantag då antalet sidvisningar i snitt ökade till 60-160 sidvisningar per dag.

Under september månad var antalet inlägg på biosfärområdets Facebook relativt hög med flera sponsrade event, bland annat Gruvledsvandringen i samband med Folkhälsoveckan och den första fälttekursionen inom projekt Mera Hälsingefura. En aktiv Facebook-sida med sponsrade inlägg kan därför vara av stor betydelse för att guida besökare till biosfärområdets hemsida.

Antalet följare på biosfärområdets Facebook ökade under det gångna året, från 421 stycken (april 2020) till 695 stycken (februari 2022). De populäraste inläggen på Facebook med särskilt stort antal 'likes', kommentarer och delningar handlade om utvecklingen av 40 km nya leder för vandring och cykel i Los, plantering av 1900 örtpluggplantor för att gynna pollinerande insekter och en presentation av Petra Hagelin, den första att emottaga biosfärdiplomet. Samtliga inlägg var sponsrade.

Biosfärområdets viktigaste kanal för att nå ut med information till invånare i Voxnadal är tidningen "Det händer i BO Voxnadal". Under 2021 delades tidningen ut en gång (december). Jämfört med utgivningen 2020 blev responsen från allmänhet och media lägre. Problem med utdelningen kan vara en stor bidragande orsak då det uppdragats att flera hushåll i centrala Edsbyn och orter på landsbygden inte fått tidningen i brevlådan.

Biosfärområdets tidning som gavs ut i december 2020 gav god utdelning gällande biosfärområdets synlighet i media under början av 2021. Två intervjuer genomfördes med

radio P4 Gävleborg, dels en intervju med Hanna Alfredsson och Therese Holmsten om anläggningen av odlingslotter i Alfta och Edsbyn, samt en intervju med Mikael Scherdin om VoxWood. Under året har LONA-projektet Från aktionsplan till aktion för biologisk mångfald uppmärksammats i flera medier. Bland annat har användningen av betesdjur för skötsel av skidbackar med höga botaniska värden uppmärksammats av radio P4 Gävleborg, Hela Hälsingland och tidningarna Slalomnytt (Edsbyns IF Alpina) och XXX. Utplanteringen av 1900 örtpluggplantor i Alfta uppmärksammades med ett reportage i AEFABs tidning Välkommen hem.

I augusti kom tidningen Turist på besök för att göra ett reportage om biosfärområdet. Reportageresan inkluderade besök till konstnären Erik Olof Wiklunds studie, Hälsingegård Ol-

Anders, Skalens fäbod, Långheds bygdegård och Voxnabruk Kanot och camping. Hanna Alfredsson och Olle Berglund från biosfärkontoret intervjuades. Reportaget kommer att publiceras under 2022. Turist ges ut av Svenska Turistföreningen STF och har stor spridning i hela landet.

På grund av corona-pandemin är antalet publika aktiviteter som har genomförts under 2021 lågt. Några aktiviteter har ändå kunnat genomföras i samband med att restriktionerna tillfälligt lättade. I samband med Ovanåkers kommuns folkhälsovecka i september var biosfärområdet medarrangör till en guddad vandring längs den nya Gruvleden i Voxnabruk. Evenemanget fick stor spridning och cirka 40 personer deltog. För att uppmärksamma biosfärområdets guide på Naturkartan.se är liknande evenemang ett bra koncept även för kommande år.

En gemensam utställning om biosfärområdet och världsarvet Hälsingegårdar finns tillgänglig på Hälsingegård Ol-Anders i Alfa. (Utställning tillgänglig på besökscenter Hälsingegård Ol-Anders i Alfa.)

Utställningen färdigställdes under 2020 men någon officiell invigning har inte hållits pga. corona-pandemin. I Ovanåkers kommuns Handlingsprogram 2022 – 2025 för turism anges att

Hälsingegård Ol-Anders med sitt besökscenter ska vara en gemensam utgångspunkt för Världsarvet Hälsingegårdar och Biosfärområde Voxnadalen.

Biosfärområdet tillgängliggör dokument och redovisningar på biosfärområdets hemsida. (Öppen digital tillgänglighet till dokument och annat material.)

Biosfärområdets utvecklingsplan samt övriga publikationer finns tillgängliga på hemsidan, www.voxnadalen.org.

Biosfärområdet hemsida hålls kontinuerligt uppdaterad, liksom övrigt informationsmaterial. (Uppdaterade kommunikationskanaler och verktyg.)

En utveckling av både design och innehåll på biosfärområdets hemsida är önskvärt.

Uppföljning av effektmål ekonomi

Biosfärområdets organisation har en långsiktig och stabil ekonomisk finansiering. (Årlig verksamhetsplan med tryggad grundfinansiering beslutas och genomförs.)

Ja. Biosfärområdets totala grundfinansiering har under 2021 motsvarat 875 000 kr. Följande organisationer har bidragit till grundfinansieringen enligt; Naturvårdsverket 450 000 kr, Ovanåkers kommun 250 000 kr, Ljusdals kommun 100 000 kr och Bollnäs kommun 75 000 kr.

Biosfärområdet genererar, utöver grundfinansieringen, ytterligare intäkter genom externa projektmedel och samverkan med externa aktörer som har kapacitet att bidra till måluppfyllelseerna. (Antal samarbeten med potentiella finansierare, antal sökta och beviljade projektmedel, andel av organisationens verksamhet som finansieras genom externa samarbeten och projekt.)

Under 2021 uppgick biosfärområdets grundfinansiering till 875 000 kr. Under denna period sökte och beviljades biosfärområdet ytterligare finansiering om 1 143 000 kr från externa bidragsgivare. Antalet sökta och beviljade projekt för 2021 var lägre jämfört med föregående år, motsvarande siffra för 2020 var 4 375 208 kr från externa bidragsgivare. Flera av de projekt som beviljades under 2020 löpte också över 2021.

Projektamn och period för bidrag beviljade under 2021	Beviljat bidrag	Bidragsgivare
Från aktionsplan till aktion för biologisk mångfald, 2021-2023	785 000 kr	LOkala NAturvårdssatsningen
Utveckling av leder för vandring och cykel i Los, 2021-2022	118 000 kr	LOkala NAturvårdssatsningen
Mera Hälsingefura, 2021-2022	240 000 kr	KUA-fonden, Gävleborg
Summa	1 143 000 kr	

Biosfärområdet skapar nya möjligheter för lokala entreprenörer och företagare genom utbildning, stimulansåtgärder och offentlig upphandling. (Antal företag som allierar sig med biosfärområdet och dess värdegrund, antal företag som deltar i utbildningar, antal mekanismer som inrättas som knyter företagare till området.)

Inga åtgärder har genomförts under året som bidrar till målet. Utvecklingen av VoxKedjan Ek. Förening har på sikt stor potential att bidra till måluppfyllelseerna.